

MMO Kainulainen Tuuli(SM), Krüger
Kukka(SM), Juslen Jenni (POHA),
Taavila Hannele (SM), Jaatinen
Tanja (OM), Makkonen Timo
(OM), Rantalankila Leena (OM)

27.04.2017

Asia

OSA; Eurodac U-jatkokirje

Kokous

27.04.2017 - 27.04.2017

U/E/UTP-tunnus

U 30/2016 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Puheenjohtajavaltio Malta antoi 28.3.2017 uuden muutosehdotuksen (7558/17) koskien uudelleensijoitettavien henkilöiden rekisteröimistä Eurodaciin.

Muutosehdotusta käsiteltiin ensimmäisen kerran neuvoston työryhmässä 5.4.2017. Seuraavan työryhmäkäsittelyn ajankohta ei ole tiedossa.

Muutosehdotuksen ensimmäisessä työryhmäkäsittelyssä useat jäsenvaltiot kannattivat ehdotusta. Monilla jäsenvaltioilla, kuten Suomella muutosehdotuksen kansallinen käsittely on kuitenkin kesken. Jäsenvaltiot Suomi mukaan lukien toivat tietosuojan ja teknisiin seikkoihin liittyvän pohdinnan esille.

Puheenjohtajavaltion tavoitteena on edelleen aloittaa Eurodac-asetusehdotusta koskevat trilogineuvottelut huhtikuussa.

Suomen kanta

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti ehdotukseen eli siihen, että Eurodac-järjestelmään talletettaisiin tiedot myös henkilöistä, jotka uudelleensijoitetaan tai sijoittuvat humanitaarisen maahanpääsyn kautta jäsenvaltioiden alueelle tai joiden osalta jompaakumpaa näistä harkitaan. Tämä olisi tarpeellista tulevan uudelleensijoittamisasetuksen soveltamisen näkökulmasta, sillä sen käytännön soveltaminen edellyttää henkilötietojen keräämistä ja käsittelyä. Tietojen vertailutuloksen avulla jäsenvaltiot voisivat arvioida, voidaanko henkilö ottaa EU:n uudelleensijoittamista ja humanitaarista maahanpääsyä koskevan ohjelman piiriin.

Valtioneuvosto pitää ehdottoman tärkeänä, että henkilötietojen käsittely ei saa ylittää välttämätöntä, kun otetaan huomioon, että tarkoitus on käsitellä arkaluonteisina henkilötietoina pidettäviä biometrisiä tunnistetietoja. Tässä tapauksessa

uudelleensijoittamisasetuksen tosiasiallinen soveltaminen edellyttää henkilötietojen käsittelyä, koska asetuksen 6 artiklassa lueteltujen poissulkemisperusteiden soveltaminen ei käytännössä ole mahdollista ilman, että tiedot rekisteröidään yhteiseen järjestelmään. Valtioneuvosto kannattaa myös sitä, että rekisteröinti koskisi kansallistenkin järjestelmien puitteissa sijoitettavia henkilöitä. Dublin-asetuksen soveltamisen näkökulmasta ei ole perusteltua tehdä eroa kansallisten ja EU-järjestelmien puitteissa sijoitettavien henkilöiden välillä. Tämä edesauttaa Dublin-asetuksen yhdenmukaista soveltamista kaikkiin sen soveltamisalaan kuuluviin henkilökategorioihin.

Lisäksi on olennaista, että viranomaisella on käytössään tarvittavat tiedot selvitetessä henkilön henkilöllisyyttä, oikeutta oleskella ja liikkua unionin alueella ja tehtäessä sormenjälkivertailuja lainvalvontatarkoituksessa. Edellä mainitun perusteella valtioneuvosto pitää ehdotetun mukaista henkilötietojen käsittelyä välttämättömänä.

Uudelleensijoitettaviksi ja humanitaarisen maahanpääsyn kautta otettaviksi esitettyjen henkilöiden henkilötietojen käsittely tapahtuu asetuksessa määritellyissä tarkasti rajatuissa tilanteissa, ja rekisteröitävät tiedot on määritelty asetustekstissä tyhjentävästi. Tietojen käsittelyn tarkoituksen kannalta on tärkeää, että myös nyt ehdotetuista henkilöryhmistä talletetaan samat tiedot, kuin muista henkilöistä, joiden tiedot talletetaan järjestelmään, lisätynä uudelleensijoittamisasetuksen soveltamisen kannalta tärkeällä tiedolla siitä, onko henkilö hyväksytty uudelleensijoitettavaksi vai ei. Tietojen käsittelyyn sovelletaan asetukseen nykyisin sisältyviä henkilötietojen suojaa, tietoturvaa ja vastuuta koskevia säännöksiä.

Valtioneuvosto katsoo, että muutosehdotuksella ei laajenneta Eurodac-järjestelmään tallennettujen henkilötietojen käyttötarkoitusta tavalla, jolla muu kuin alkuperäiseen käyttötarkoitukseen liittyvä toiminta muodostuisi rekisterin pääasialliseksi tai suhteellisesti merkittäväksi käyttötavaksi. Järjestelmän käyttötarkoituksen muutokset tukevat unionin voimassa olevien kansainvälistä suojelua ja paluuta koskevien säädösten soveltamista sekä lainvalvontaviranomaisten välistä yhteistyötä. Uudelleensijoitettavien ja humanitaarisen maahanpääsyn kautta EU-alueelle tulevien määrä on ollut viime vuosina arviolta muutamia kymmeniä tuhansia henkilöitä. Määrä voi jatkossa muuttua EU:n uudelleensijoittamisohjelman myötä, mutta toiminnan ollessa vapaaehtoista sitä on hyvin vaikeaa arvioida.

Lisäksi on tärkeää huomioida, että rekisteröinti nimenomaan edesauttaisi asetuksen soveltamista alkuperäiseen käyttötarkoitukseensa eli helpottaisi vastuunmäärittämisenasetuksen (ns. Dublin-asetus) soveltamista. Sen kannalta olisi erittäin tärkeää, että viranomaiset saavat tiedon kansainvälisen suojelun myöntämisestä riippumatta siitä, onko suojeluasema saatu turvapaikkahakemuksen perusteella vai uudelleensijoittamisohjelmaan hyväksymisen kautta.

Arkaluonteisiksi katsottavia henkilötietoja tulisi säilyttää vain, jos se on ehdottoman välttämätöntä. Vaikka 10 vuoden tietojen säilytysaikaa sijoitettavien henkilöiden osalta voidaan pitää tietosuojanäkökulmasta pitkänä, valtioneuvosto pitää sitä perusteltuna koska se on linjassa sen kanssa, että Eurodac-järjestelmään talletettuja tietoja kansainvälisen suojelun hakemisesta säilytetään pääsääntöisesti 10 vuotta. Valtioneuvosto kannattaa sitä, että tietojen säilyttäminen niiden henkilöiden osalta joita ei sijoiteta EU-alueelle, rajataan viiteen vuoteen. Henkilötietojen säilyttäminen pidempään ei ole välttämätöntä ja viiden vuoden säilyttämisaika on linjassa uudelleensijoittamisasetusehdotuksen 6 artiklan kanssa.

Valtioneuvosto pitää kaiken kaikkiaan tärkeänä sitä, että muutosehdotus pysyy kaikilta osin olemassa olevien perus-, ihmisoikeus- ja tietosuojaa koskevien periaatteiden puitteissa.

Pääasiallinen sisältö

Eurodacin käyttötarkoitusta ehdotetaan laajennettavaksi siten, että järjestelmän avulla pyrittäisiin helpottamaan myös uudelleensijoittamisasetuksen soveltamista (1 aa artikla). Tässä tarkoituksessa järjestelmään talletettaisiin tiedot henkilöistä, jotka uudelleensijoitetaan tai sijoittuvat humanitaarisen maahanpääsyn kautta jäsenvaltioiden alueelle tai joiden osalta jompaakumpaa näistä harkitaan. Ehdotus koskee sekä uudelleensijoittamisasetuksen että kansallisten järjestelmien puitteissa uudelleensijoitettavia henkilöitä (12a ja 12 e artiklat).

Rekisteröityjä tietoja vertailtaisiin järjestelmään aikaisemmin talletettuihin tietoihin, ja muiden asetuksen mukaisten käyttötarkoitusten puitteissa suoritettava sormenjälkitietojen vertailu kohdistuisi myös uudelleensijoittamistarkoituksen puitteissa rekisteröityihin sormenjälkiin (15 artikla).

Ehdotetun uuden käyttötarkoituksen puitteissa henkilöstä rekisteröivät tiedot ovat lähes samat kuin Eurodacissa muutoinkin rekisteröivät tiedot. Erona on tieto uudelleensijoittamista tai humanitaarisen maahanpääsystä kautta ottamista koskevasta myönteisen tai kielteisen päätöksen päivämäärästä sekä tieto siitä, onko henkilö aiemmin poissuljettu sijoittamisesta uudelleensijoittamisasetusehdotuksen 6 artiklan perusteella (12 c ja 12 e artiklat). Rekisteröitäviä tietoja olisivat siis biometrisinä tunnistetietoina sormenjälki- ja kasvokuvatiedot sekä muina henkilötietoina esimerkiksi nimi, syntymäaika ja kansalaisuus. Tiedot rekisteröitäisiin Eurodac-keskusjärjestelmään jäsenvaltioiden kansallisten järjestelmien kautta.

Eurodac-järjestelmän alkuperäisenä käyttötarkoituksena on ollut sormenjälkitietoja vertailemalla auttaa määrittämään jäsenvaltio, joka on Dublin-asetuksen mukaisesti vastuussa johonkin jäsenvaltioon jätetyn turvapaikkahakemuksen käsittelystä. Nyt voimassa olevaan Eurodac-asetukseen 603/2013 sisältyy lainvalvontaviranomaisten mahdollisuus suorittaa vertailu järjestelmän tallennettuihin sormenjälkiin terrorismin ja muiden vakavien rikosten ehkäisemiseksi, havaitsemiseksi ja tutkimiseksi. Komission Eurodac-asetusta koskevassa muutosehdotuksessa, josta saavutettiin osittainen yleisnäkemyks joulukuussa 2016, asetuksen uudeksi käyttötarkoitukseksi lisättiin laittoman maahanmuuton hallinta ja edelleen liikkumisen torjunta. Arvioitaessa asetuksen soveltamisalaan jo tehtyjä muutoksia kokonaisuutena, ehdotettu uusi käyttötarkoitus on yhteensopiva sekä Eurodacin alkuperäisen käyttötarkoituksen että joulukuun 2016 osittaiseen yleisnäkemyksen sisältyneiden muutosehdotusten kanssa.

Tietojen säilyttämisaikaksi on ehdotettu 10 vuotta niiden henkilöiden osalta, jotka sijoitetaan ja viittä vuotta sellaisten henkilöiden osalta, joita harkitaan uudelleensijoitettaviksi, mutta joita ei lopulta sijoiteta. Viiden vuoden aika seuraa uudelleensijoittamisasetusehdotuksen uudelleensijoittamisesta ja humanitaarisesta maahanpääsystä poissulkemista koskevan 6 artiklan viiden vuoden määräajasta. Artiklan mukaan henkilöä ei voida sijoittaa, mikäli hän on esimerkiksi tullut EU:n alueelle laittomasti viimeisen viiden vuoden aikana. Rekisteröinnin kautta pystytään muun muassa selvittämään, onko henkilö oleskellut tai pyrkinyt oleskelemaan laittomasti EU-alueella viimeisen viiden vuoden aikana ja EU-alueelle jo tulneiden osalta esimerkiksi se, onko henkilö sijoitettu jo toiseen jäsenvaltioon.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Oikeusperustaa ja päätöksentekomenettelyä on käsitelty U-jatkokirjelmässä SM2016-00553.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Parlamentin raporttiluonnos on valmistunut 25.1.2017. Saatujen tietojen mukaan varsinaisen raportin tulisi valmistua huhtikuussa 2017.

Kansallinen valmistelu

Ehdotusta ja U-kirjelmää on käsitelty kirjallisesti EU-jaosto 6:ssa 23–24.5.2016, 28.11.2016, 22.-24.2.2017 ja 21.-25.4.2017 sekä suullisesti 22.9.2016 ja 23.11.2016. Perustuslakivaliokunta on 7.4.2017 antamassaan Eurodac-ehdotusta koskevassa lausunnossaan kiinnittänyt huomioita käyttötarkoitussidonnaisuuteen sekä henkilötietojen ja yksityiselämän suojaan liittyvien kysymyksien huomioimiseen jatkokäsittelyssä.

Eduskuntakäsittely

U 30/2016 vp (PeLV 33/2016 vp, HaVL 33/2016 vp, SuVEK /2016 vp),
UJ 40/2016, UJ 4/2017 vp (PeVL 14/2017 vp, HaLV 8/2017) Edellä mainitut koskevat koko Eurodac-asetusta.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Aiemmin esitettyjen kustannusarvioiden lisäksi uuden muutosehdotuksen kustannusarvio olisi seuraavanlainen:

Poliisin kustannukset tulisivat olemaan hyvin alustavan kustannusarvion mukaan noin 50 000-100 000 euroa.

Maahanmuuttoviraston kustannukset tulisivat olemaan hyvin alustavan kustannusarvion mukaan noin 50 000-100 000 euroa.

Taloudellisten vaikutusten selvittämistä jatketaan arvioiden täsmentämiseksi ja tarkentamiseksi. Kansallisesta rahoituksesta päätetään Julkisen talouden suunnitelman ja valtion talousarviovalmistelun yhteydessä. Tällöin arvioidaan tarkemmin viranomaisten resurssitarpeet ja linjataan lisärahoitusmahdollisuudet. Rahoitus toteutetaan valtiontalouden kehysten puitteissa, momenttien määrärahoja uudelleen kohdentamalla.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

7558/17

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Tuuli Kainulainen, sisäministeriö, p. 050 4560058
Kukka Krüger, sisäministeriö, p. 050 4561750
Jenni Juslén, sisäministeriö, p. 0295 481743
Hannele Taavila, p. 0295 488568
Tanja Jaatinen, oikeusministeriö, p. 029 5643500
Timo Makkonen, oikeusministeriö, p. 029 5150230
Leena Rantalankila, oikeusministeriö, p. 0295 1650152

EUTORI-tunnus

EU/2016/0959

Liitteet 7558/17

Viite

Asiasanat	jaosto maahanmuutto-, turvapaikka- ja kotouttamisasiat (EU6), laitton maahanmuutto, maahanmuutto, maahantulo, muuttoliike, pakolaiset, turvapaikanhakijat, turvapaikka, turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahasto (AMIF), Euroopan pakolaisrahasto
Hoitaa	OM, SM, UM
Tiedoksi	ALR, EUE, OKM, STM, TEM, VM, VNK, VTV
